

ÎNTREBĂRI

- Cum se formează norii?
- Cum se formează ceața?
- Cum se formează ploaia?
- Ce deosebire este între brumă și polei?

TEME

- Spuneți cum apără omul legumele și pomii fructiferi de brumă.
- Arătați ce fac oamenii din localitatea voastră pentru a reține zăpada pe ogoare și în grădini.
- Explicați de ce zăpada trebuie reținută pe cîmp și în jurul pomilor.

SFATURI

- Pe timp de ceață și de polei circulați cu foarte mare atenție, mai ales la traversarea străzilor.
- În serile senine de primăvară, așterneți peste rondul cu flori câteva foi de ziar sau plastic. S-ar putea să cadă bruma. Foile de ziar sau de plastic împiedică formarea brumei pe plantele tinere, salvîndu-le de la moarte.
- Explicați versurile populare:

*Iarna grea, omătul mare
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug,
Pentru brazda de sub plug.*

(P]uḡsornj)

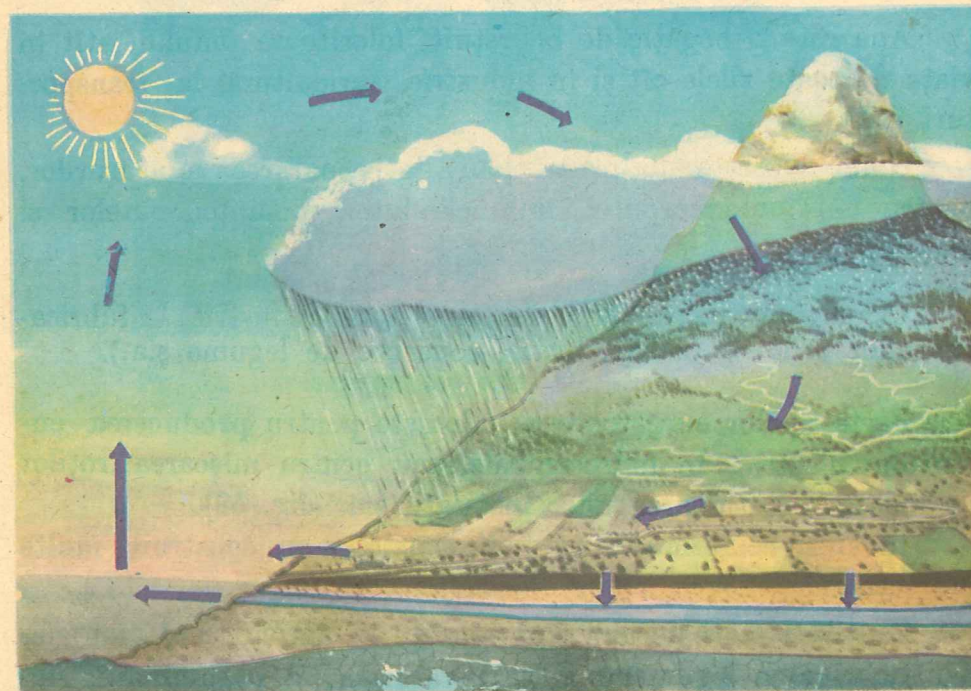
15. APA ÎN NATURĂ ȘI UTILIZAREA EI DE CĂTRE OM

În natură, apa se află în continuă mișcare și transformare: ea trece din stare lichidă în stare gazoasă sau solidă și din aceste stări din nou în stare lichidă.

Sub căldura soarelui, apa din râuri, lacuri, mări și oceane se evaporă. Vaporii de apă se ridică în aer și formează norii, care sînt purtați de vînt la diferite înălțimi. Din ei se formează ploile. Iarna, cînd este foarte frig, ploile cad sub formă de zăpadă.

O parte din apa ploilor se scurge la suprafața pămîntului prin șuvoaiele și torenții care ajung în râuri. O altă parte pătrunde în sol și subsol. Din sol, plantele absorb o parte din apă pe care o folosesc pentru hrană. Plantele constituie, la rîndul lor, hrana unor animale. Apa din plante trece în corpul animalelor.

Fig. 51. Circuitul apei în natură.

Apele provoacă uneori și pagube. Torenții și ploile mari dezrădăcinează copaci, inundă, distrug șosele și unele culturi. Omul construiește diguri și stăvilare în calea apelor, terase în formă de trepte pentru torenți, care micșorează viteza apelor și reduc pagubele. Pe coastele abrupte, omul plantează pomi, care împiedică distrugerile produse de ape.

În centrele industriale, apele curgătoare conțin multe reziduuri (resturi) provenite din uzine și fabrici, din gospodăriile oamenilor sau din transporturi.

Aceste ape devin dăunătoare pentru viață. Pentru înlăturarea acestui pericol se folosesc diferite metode de curățire a apelor, care sînt apoi redat circuitului natural sau sînt refolosite.

Ținînd seama de marea importanță a apei pentru viața și activitatea oamenilor, în anii socialismului s-au luat numeroase măsuri pentru gospodărirea și valorificarea chibzuită a apelor țării. Aceste măsuri asigură satisfacerea cerințelor industriei, agriculturii și așezărilor omenești, cu cantități de apă indestulătoare și de bună calitate.

DE REȚINUT

**Circuitul apei în natură se desfășoară fără încetare.
Apele sînt o mare bogăție a țării.**

SFATURI

Nu risipiți apa fără folos! Păstrați curățenia apelor din fîntni și a apelor curgătoare și stătătoare!

16. AERUL.

ÎNSUȘIRILE AERULUI

1. Mișcați într-o parte și în alta, în fața voastră, o bucată de carton. Ce simțiți?
2. Suflați în palmă. Ce iese din pieptul vostru?
3. Fixați o pompă de aer la camera unei mingi de fotbal. Pompați. Spuneți de ce se umflă camera.
4. Priviți **figura 53**. Luați în mînă un pahar. Introduceți-l încet (în poziția pe care o vedeți în figură) în apa din vas. Înclinați încet paharul. Spuneți ce vedeți. Ce iese din pahar?
5. Priviți **figura 54**. Cine încetinește căderea parașutei?
6. Priviți **figura 55**. Cu ce sînt umplute baloanele de săpun?
7. Luați două pahare de sticlă. Umpleți-le pe jumătate cu apă. În primul, dați drumul unei bucăți de cretă și în al doilea unei bucăți de zahăr. Priviți cu atenție și spuneți ce ați observat.
8. Suflați aer printr-un tub de sticlă în apa dintr-un vas. Ce observați?

Fig. 53.

